

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 99/2020

Joustava suomen kielen ohjaus ja integrointi täydennyskoulutukseen toi hyviä tuloksia

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kukkohovi Pirkko, Peuhkurinen Kaisa

8.12.2020 ::

SIMHE-polku-ESR-hankkeessa integroitiin suomi toisena kielenä eli S2-ohjausta ulkomailla korkeasti koulutettujen täydennyskoulutuksen rinnalle. Karelian ja Oulun ammattikorkeakoulujen toteutuksissa kokeiltiin erilaisia ohjauksen ja tuen muotoja. Ennakoiva ja ammattialan opintojen alkuvaiheeseen integroitu S2-ohjaus osoittautui tehokkaaksi tavaksi varmistaa oppimisen laatua ja opintojen suorittamista onnistuneesti. Kokeiluissa suomen kielen oppimisen integroinnin tärkeys korostui ja osuvalla ohjauksella oman ammattialan opintoja pystyi suorittamaan jo orastavan itsenäisen oppijan tasolla. S2-integrointi täydennyskoulutukseen voi tarjota korkeasti koulutetuille jo kotoutumiskoulutuksen aikana nopeamman väylän työllistytäkseen omalle alalle. SIMHE-polku – tunnistamisesta ja täydentämisestä työllistymiseen on Metropolian, Karelian ja Oulun ammattikorkeakoulujen yhteishanke, jossa kehitettiin lyhyttä tekniikan ja liiketalouden alan täydennyskoulutusta korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille työllistytäkseen koulutusta vastaaviin tehtäviin.

Joustavaa ohjausta moninasiin kielen oppimisen tarpeisiin

Ulkomailla korkeasti koulutettujen työllistyminen omalle alalle Suomessa on pitkän polun takana. Riittämätön suomen kielen taito nähdään usein esteenä koulutukseen ja työelämään pääsyssä. Vaikka työkielenä olisi englanti, edellytetään usein myös hyvää suomen kielen taitoa. Kynnys työllistää ensimmäinen ulkomaalaistaustainen työntekijä on yrityksissä korkea, mutta kansainvälisistä osaajista jo kokemusta omaavat suhtautuvat positiivisemmin maahanmuuttajien työllistämiseen. Se osoittaa, että yhteiskunnan vastaanottavuudella on suuri merkitys työelämään pääsyssä. [\[1\]](#) [\[2\]](#)

SIMHE-polku-ESR-hankkeen tavoite oli tukea ulkomailla korkeasti koulutettujen työllistymistä lyhyellä tekniikan tai liiketalousalan täydennyskoulutuksella. Mukana hankkeessa olivat Metropolia Ammattikorkeakoulu, Karelia Ammattikorkeakoulu ja Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk). Kareliassa ja Oamkissa kehitettiin lisäksi tukea suomen kielen oppimiseen. SIMHE-polun kohderyhmän taustat ovat moninaiset niin kielitaidon, elämäkokemuksen, kulttuurin kuin koulutuksen ja työkokemuksen kannalta. Yhteinen tekijä heillä on korkeakoulutus kotimaastaan ja halu työllistytäkseen omalle alalle.

Kohderyhmään kuuluvien taustat ovat moninaiset niin kielitaidon, elämäkokemuksen, kulttuurin kuin koulutuksen ja työkokemuksenkin kannalta. Yhteinen tekijä heillä on korkeakoulutus kotimaastaan ja halu työllistytäkseen omalle alalle. Kielitaidon kehittämisen tarpeet ovat myös hyvin yksilöllisiä esimerkiksi puhumisen tai kirjoittamisen osalta. Osalla suomen kielen oppiminen on vasta alussa, ja toiset taas jo pitempään Suomessa asuneina omaavat jo hyvän tai lähes äidinkielenä suomea puhuvan tason. Silti työpaikan saaminen on ollut haastavaa. Näihin haasteisiin SIMHE-polussa etsittiin keinoja osaamisen täydentämisen ja työllistymisen tueksi.

Suomen kielen integroinnin taustaa ja SIMHE-polun toteutus

Kielen oppimisen integrointi kuuluu soveltavan kielitieteen suuntauksiin Content and Language Integrated Learning (CLIL) ja Content-Based Instruction (CBI), joissa kehitetään pedagogiikkaa tukea substanssin oppimista toisella tai vieraalla kielellä. SIMHE-polussa integrointia tehtiin eri tavoin. Erityisesti täydennyskoulutukseen linkitettyä S2-integrointi oli tyypiltään muotoa immersion, jolloin oppiminen tapahtuu suomea äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden joukossa. [3] [4] [5] Kielen integrointi on vakiintunut osa ammattikorkeakoulujen opetuskäytänteitä [6]. Ammattialan sisältöjä opiskellaan erillisillä kielten kursseilla tai kielen opetusta integroidaan ammattialan sisältöjen opetukseen. Tutkintoihin kuuluu alakohdaisia viestinnän kursseja, joilla äidinkielisten mukana voi olla suomea toisena kielenä puhuvia. Oppimisen tueksi järjestetään erilaisia tukitoimia, kuten kieliklinikoita ja ryhmäohjausta, opettajatuutoreiden vetämiä opintopiirejä [7] [8] ja vertaisryhmiä, joita opiskelijat voivat itsekin perustaa.

Erityisesti suomea toisena kielenä eli S2-puhujille on kehitetty tukimuotoja ja täydennyskoulutusta eri hankkeissa, joissa kielen oppimista on integroitu ammattialan opintoihin moniammatillisena yhteistyönä. UOMA-hankkeessa integroitiin suomen kieli sosiaalialan lisäkoulutukseen ohjauksella, mikä Oamkissa toteutettiin työn opinnollistamisena. [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] Oamkin MAIKO-hankkeessa kielen oppimista tuettiin ensimmäisen vuoden polkuopintojen yhteydessä tukipajoilla [16]. Myös Valmentavasta valmiiksi - hankkeessa opetus toteutettiin kielen ja ammattialan opettajien tiiviinä yhteisopettajuutena [17].

SIMHE-polun Karelian ja Oamkin toteutuksissa kokeiltiin suomen kielen eri tukimuotoja ammattialan opintojen ja työllistymisen rinnalle. Tavoitteena oli, että tuki on joustavaa, tarvelähtöistä ja henkilökohtaista. Koska ulkomailta korkeakoulutuksen saaneet opiskelivat tutkinnonsuorittajien kanssa samoilla kursseilla, tukea lähdettiin kehittämään hakijoiden yksilöllisistä tarpeista. Myös eri vaiheissa polkua tuen tarve voi olla erilaista. Polkujen nopeuttamiseksi suomen kielen tuki integroitiin niin ammattialan täydennyskoulutukseen kuin työnhaun prosessiin. Osin apukielenä käytettiin myös englantia.

SIMHE-polussa S2-integrointi oli eri toimiin linkittyvää suomen kielen oppimista ja ohjausta. Polkuun osallistujat kehittivät oman ammattialan osaamisensa tunnistamista ja sanoittamista jatkumona. Suomen kieltä ei opeteta erillisillä kursseilla, vaan kielitaidon kehittämistä tuettiin oikea-aikaisella ohjauksella. S2-integrointi ja SIMHE-polun osaamisen tunnistamisen, sanoittamisen ja täydentämisen prosessin eri vaiheet on esitetty kuviossa 1. Alkukartoituksen pohjalta laaditaan henkilökohtainen täydennyskoulutussuunnitelma, johon valitaan opintoja ja toimia hakijan tarpeen mukaan. Täydennyskoulutus voi sisältää työharjoittelun. Koulutusta ja työllistymistä tuetaan henkilökohtaisella ja ryhmäohjauksella.

KUVIO 1. Suomen kielen integrointi SIMHE-polun osaamisen tunnistamisen, sanoittamisen ja täydentämisen prosessissa

Oman osaamisen tunnistaminen alkoi alkuhaastattelun eli orientaatiokeskustelun aikana, jossa mukana oli suomen kielen asiantuntija. Siinä selvitettiin osaamisen taustat ja tavoitteet myös kielitaidon osalta. Sen jälkeen hakija arvioi osaamistaan suhteessa oman alan työtehtäviin. Osaamisen tunnistamiseen saattoi kuulua ulkomaisen tutkinnon vertaaminen vastaavaan suomalaiseen tutkintoon. Henkilökohtaiseen

täydennyskoulutussuunnitelmaan sisältyi myös suomen kielen kehittämisen suunnitelma, jota päivitettiin tilanteen mukaan. Oman osaamisen tunnistaminen ja sanoittaminen jatkui työnhaun valmistuksessa.

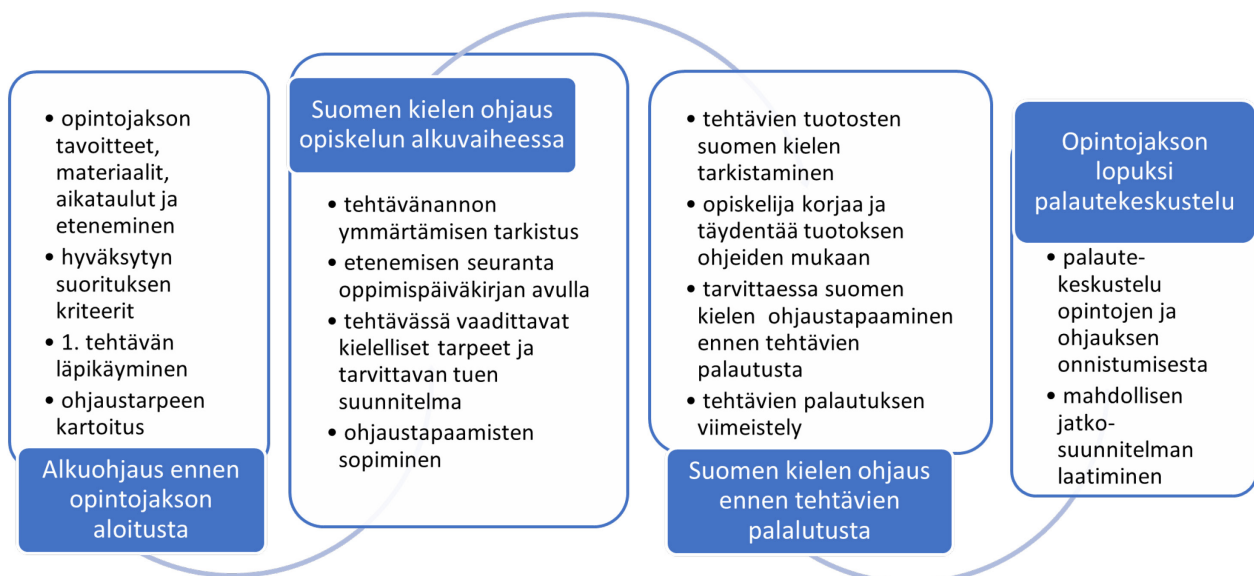
Osalla SIMHE-polkuun osallistuneista suomen kielen taito ei riittänyt korkeakouluopintojen suorittamiseen. Heille etsittiin englanninkielistä täydennyskoulutusta. Työllistymisen ja työssä pärjäämisen kannalta on oleellisen tärkeää kehittää myös suomen kielen taitoa. Siksi SIMHE-polussa tarjottiin tukea myös niille, joiden suomen kielen oppiminen on vasta alullaan, mutta ammatillinen osaaminen on vahvaa ja takana myös työkokemusta alalta. Ajatuksena on tarjota nopeampi siirtyminen työelämään ja kehittää kielitaitoa edelleen työelämässä.

SIMHE-polun täydennyskoulutukseen integroitu suomen kielen ohjaus

SIMHE-polussa ei järjestetty varsinaista opetusta suomen kielessä, vaan kielen oppiminen integroitiin suomenkielisiin ammattialan opintoihin sekä työnhakuun S2-ohjauksella ja kieli kietoutui polulle moninaisin tavoin. Täydennyskoulutuksen yhteydessä S2-integroinnin tavoite on tukea ammattialan opintojen suorittamista. Ennakoivalla ja oikea-aikaisella ohjauksella taataan opintojen hyvä alkua ja opinnoissa onnistuminen. Kielen ja sisällön oppimisen yhdistäminen perustuu kokonaisvaltaisen ja kokemuksellisen oppimisen näkemykseen [18], jolloin kielen integrointi ammattialan oppimiseen vahvistaa merkitysten syntymistä ja ymmärrystä omasta osaamisesta. Se lisää oppimisen laatua ja tukee ammatti-identiteetin syntymistä. [9] [19] [15] [20] [21] [22] [23] [24] [5] [25]

SIMHE-polussa täydennyskoulutukseen integroidun alkuohjauksen merkitys korostui, sillä osallistujille ei ollut vastaavaa korkeakouluopintoihin perehdytystä, minkä tutkinto-opiskelijat opintojensa alussa saavat. Jos koulutukseen voi tulla lukuvuoden aikana sopivan kurssin löytyessä, uusi tulokas hyppää liikkuvaan junaan ja hänen on sopeuduttava nopeasti tutkinnonsuorittajien kanssa samoihin ryhmiin. Perehdytys jää hyvin lyhyeksi, joten tukea voidaan tarjota suomen kielen ohjauksen yhteydessä. Opintojen alussa tulee panostaa ohjaukseen erityisesti silloin, kun opiskelijoille kehittyvän kielitaidon lisäksi suomalainen opiskelukulttuuri on outoa. Suomen kielen ohjauksessa voidaan antaa myös yleistä perehdytystä opiskeluun ja seurata opintojen etenemistä.

Kuviossa 2 on kokeilussa syntynyt ammattialan opintoihin integroidun suomen kielen ohjauksen malli. Kokemus SIMHE-polun S2-integroinnista on, että täydennyskoulutuksen alussa ohjauksen tarve on suurempaa, mutta sen jälkeen opiskelija pystyy asteittain hyvin nopeastikin selviytymään tehtävistä itsenäisemmin. Ennakoivalla ohjauksella opiskelija sai varmuutta opintojen suorittamiseen, mikä innosti ja motivoi jatkamaan. Ennakoinnilla voitiin ehkäistä opintojen keskeyttämisiä ja sillä on merkitystä oppimisen laadun varmistamisen kannalta. Ohjauksella voitiin varmistaa tehtävien ymmärtäminen ja ohjauskeskustelut toivat oppimiseen syvyyttä. (Ks. myös [9] [10].)

Alkuohjaus ennen opintojen aloitusta

- opintojakson tavoitteet, materiaalit, aikataulut ja eteneminen
- hyväksytyt suorituksen kriteerit
- ensimmäisen tehtävänannon läpikäyminen

- ohjaustarpeen kartoitus

suomen kielen ohjaus opintojen alkuvaiheessa

- tehtävänannon ymmärtämisen tarkistus
- etenemisen seuranta oppimispäiväkirjan avulla
- tehtävässä vaadittavat kielelliset tarpeet ja tarvittavan tuen suunnitelma
- ohjaustapaamisten sopiminen

suomen kielen ohjaus ennen tehtävien palautusta

- opintojakson tuotosten suomen kielen tarkistaminen
- opiskelija korjaa ja täydentää tuotoksen ohjeiden mukaan
- tarvittaessa suomen kielen ohjaustapaaminen ennen tehtävä palautusta
- tehtävien palautuksen viimeistely

opintojakson lopuksi palautekeskustelu

- palautekeskustelu opintojen ohjauksen onnistumisesta
- mahdollisen jatkosuunnitelman laatiminen

KUVIO 2. SIMHE-polun ammattialan opintoihin integroidun suomen kielen ohjauksen malli

Suomi toisena kielenä oppijan ensimmäinen haaste ammattialan opinnoissa on tehtävänantojen ymmärtäminen. Suomen kielen alkuohjauksessa varmistettiin ymmärrys opintojakson sisällöstä, tavoitteista ja tehtävänannosta sekä siitä, millaista suoritusta vaaditaan, jotta suoritus on hyväksytty. Ohjausta tarvittiin myös oppimisympäristön tekniseen haltuunottoon, mikä voidaan toteuttaa S2-ohjauksen yhteydessä. S2-ohjausta annettiin tarvittaessa myös ennen opintojaksojen tehtävänpalautusta, jolloin käytiin läpi tuotosten kieltä ja varmistettiin, että se vastaa tehtävänantoa. Myös tenttikäytänteiden ymmärtämiseksi tarvittiin ohjausta.

Oamkissa täydennyskoulutukseen integroitua S2-ohjausta saaneista suurin osa suoritti opintojaksot hyvin tuloksin, pääosin arvosanoin 4–5 (arviointiasteikko 1–5, jossa 5 on erinomainen). Muutama heistä suoritti hyvin tuloksin ammattialan opintoja suomen kielellä A2/B1-taitotasolla [\[26\]](#) jo kotoutumiskoulutuksen rinnalla. Ohjaus oli henkilökohtaista, mutta samoja kursseja suorittaville tarjottiin myös pienryhmäohjausta, jolloin opiskelijat saivat toisiltaan vertaistukea. Palauteissa ohjausta saaneet pitivät ohjausta ensiarvoisen tärkeänä. Osa totesi, että ilman tukea kurssi olisi jäänyt suorittamatta. Yksi opiskelija koki, ettei olisi selviytynyt ilman ohjausta tavoitteisiinsa nähden riittävän hyvin ja olisi sen takia keskeyttänyt opinnot.

Kareliassa muutamille suomenkieliseen täydennyskoulutukseen osallistuneista räätälöitiin oppimisen tueksi kokonainen tehtäväpaketti opintojakson materiaalista. Sen avulla opiskelijat saattoivat ottaa haltuun keskeiset käsitteet jo ennakoon, mikä helpotti opetukseen osallistumista. Opintojen onnistumisen kannalta olisikin hyödyllistä päästä tutustumaan etukäteen opintojakson materiaaleihin tai sisältöihin johdattelevaan aineistoon. Useimmat valitsivat Karelian valikoimasta myös erillisiä S2-opintoja, jotka he kokivat arvokkaaksi osaksi täydennyskoulutusta. Ne osoittautuivat tärkeiksi erityisesti niille, jotka opiskelivat ammattialan opintoja englanniksi.

Oppimispäiväkirjasta tukea suomen kielen oppimiseen ja ohjaukseen

Suomen kielen ohjauksen ja oppimisen yhtenä työkaluna toimi oppimispäiväkirja, johon opiskelija kirjaa oppimaansa säännöllisesti. Tarkoitus on, että opiskelija jäsentää ja raportoi kielen oppimisen prosessia ja samalla kehittää ammattialan kieltä, mikä auttaa uusien termien ja asioiden oppimista. Päiväkirja harjaannuttaa oman, refleктоivan tekstin kirjoittamiseen. Se toimii tukena niin englanninkielisten kuin suomenkielisten opintojen yhteydessä. Päiväkirjaa voi kirjoittaa myös omalla äidinkielellä, mikä tukee teoreettisen käsitteistön merkitysten muodostamista.

SIMHE-polussa oppimispäiväkirjan avulla ohjaaja saattoi seurata oppimisen etenemistä ja sai tietoa ohjauksen tarpeesta. Sen pohjalta ohjauskeskusteluissa opiskelijat pääsivät keskustelemaan juuri sillä hetkellä askarruttavista asioista ja tarvittaessa heidät voitiin ohjata sopivien lisäharjoitusten pariin ja itsenäiseen opiskeluun tai muihin tukitoimiin. Tapaamisissa keskusteltiin tehtävien sisällöstä, johon opiskeltaessa tutkinnonsuorittajien kanssa samoissa ryhmissä tarjoutuu vähän mahdollisuuksia. Tukea tarvittiin

opintojaksojen tehtävien vaatimusten ja materiaalien ymmärtämiseen sekä käsitteiden käyttämiseen ja kirjallisten raporttien laatimiseen. Kielen lisäksi tukea tarvittiin käytännön asioihin, kuten sähköpostin, tietojärjestelmien ja oppimisalustojen haltuunottoon.

Osa kirjoitti oppimispäiväkirjaa myös työnhaun prosessista ja siinä samalla kehitti suomen kieltään. Oppimispäiväkirja vaatii kuitenkin ohjaajalta säännöllisen seurannan onnistuakseen, missä ohjauskeskustelut ovat oleellisen tärkeitä. Opiskelijan tulee olla myös motivoitunut ja sitoutunut kirjoittamaan oppimisestaan. Kaikki eivät ottaneet oppimispäiväkirjaa käyttöön, mutta ne, jotka sitä kirjoittivat, pitivät sitä hyvänä tapana oppia ja painaa mieleen asioita.

Täydennyskoulutuksen ja työllistymisen tueksi oma moduuli

Oamkissa täydennyskoulutukseen luotiin Työssä Suomessa ja suomea toisena kielenä -moduuli [\[27\]](#), jossa on kolme opintojaksoa. Niiden tavoite on tukea oman ammattialan opintoja sekä työelämään pääsemistä ja sopeutumista. Kokonaisuudessa suomen kielen oppimista tuetaan integroidusti yksilö- ja ryhmäohjauksella. Moduuleissa otettiin huomioon suomi toisena kielenä puhuvan suurempi työ määrä oppia ammattialan sisältöjä. Opiskelijan ajallisten resurssien lisäksi tällä pyrittiin takamaan resurssit myös tarpeelliseksi koetulle ohjaukselle. Opiskelija sitoutuu opintoihin paremmin, kun kielen oppiminen on integroitu osa kokonaisuutta, jolloin kielen opiskelu on tavoitteellisempaa.

Moduulin Suomi toisena kielenä viestintätaidot työelämässä -opintojakson on tarkoitus suorittaa ammattialan opintojen tai harjoittelun yhteydessä ja niihin integroidusti. Näin suomen kielen tuki voidaan ulottaa työelämään siirtymisen ja työsuhteen alkuvaiheeseen. Yhden opiskelijan työllistyttyä kokeilussa päästiin uuden työntekijän ja työpaikan edustajien kanssa keskustelemaan työtehtävistä ja tuen tarpeista sekä eri keinoista, miten työyhteisö voi tukea kielellisesti uutta työntekijää. Täydennyskoulutusta suunniteltiin työpaikan osaamistarpeisiin ja opiskelu tapahtui työn ohella.

Kielikahviloista ja työpajoista rohkeutta suomen kielen puhumiseen

Kareliassa kokeiltiin yhtenä tukimuotona kielikahvilatoimintaa, jossa käsiteltiin työelämän käytänteitä ja tapakulttuuria. Tarkoituksena oli tukea sekä opiskelu- että työyhteisöön sopeutumista integroimalla kielen oppimista ja kulttuurisia käytänteitä. Kielikahvilat järjestettiin kielitaidon mukaan kahdessa ryhmässä: toinen suomen kielen alkeistason omaaville ja toinen edistyneemmille oppijoille.

Tarkoituksena oli pitää tilanne vapaamuotoisena ja rentona, jotta keskusteluun olisi helppo osallistua vähäisemmälläkin kielitaidolla. Karelian kielikahviloihin pääsivät osallistumaan myös SIMHE-polun Metropolian ja Oamkin osallistujat, kun ne järjestettiin etäyhteydellä verkossa. Tapaamisissa keskusteltiin materiaalin pohjalta esimerkiksi etätyöskentelystä ja kohteliaisuuden osoittamisesta. Teemoissa huomioitiin työelämän epäviralliset viestintätilanteet, kuten kahvitaumat, ja aihepiirit, joista niissä keskustellaan. Siksi kielikahviloissa puhuttiin muun muassa vapaa-ajasta, retkeilystä ja kesän vietosta sekä siitä, millä tavalla suomalaisiin voi tutustua.

Työnhaun tueksi pidettiin työpajoja englannin kielellä mutta myös kaksikielisesti, jolloin kielet olivat suomi ja englanti. Pajoissa vieraili työnhaun ja työelämän asiantuntijoita. Suomen kielen työpajoissa harjoitettiin myös työnhakua samalla kun tehtiin oman osaamisen sanoittamista. Työpajoissa sai hioa hakemusten ja CV:n tekstejä, harjoitella työnhaun tilanteita kuten työhaastattelua ja hissipuhetta ja tehdä video-CV:n suomeksi. Englannin ohella oman osaamisen esittely myös suomeksi, jotta oma motivaatio suomen opiskeluun näkyisi myös tulevalle työnantajalle.

Osallistujia ohjattiin myös alueen muihin suomen kielen koulutuksiin. Oulussa moni opiskeli monikulttuurikeskus Villa Victorin kursseilla [\[28\]](#) ja muutama oli mukana Kielen avulla osalliseksi -hankkeen mentoriohjelmassa [\[29\]](#), jossa he saivat tutustua suomalaiseen omalta ammattialalta, mikä tuki myös SIMHE-polun tavoitteita.

Joustavalla tuella ja S2-integroinnilla tuloksiin

SIMHE-polun Karelian ja Oamkin toteutuksissa ammattialan opintoihin integroitu suomen kielen ohjaus oli tehokas tapa tukea opintojen suorittamista. S2-ohjauksen integroinnilla oman alan korkeakoulutasoisten opintojen suorittaminen onnistui jo suomen kielen orastavalla itsenäisen oppijan eli A2/B1-taitotasolla (ks. [\[26\]](#)). Saadut tulokset vahvistavat näkemystä (ks. [\[9\]](#) [\[10\]](#)), että korkeasti koulutetuille voidaan tarjota oman alan täydennyskoulutusta jo kotoutumiskoulutuksen aikana, millä saadaan nopeampi väylä työllistyä omalle alalle.

Tämä vaatii organisaatioiden välistä yhteistyötä ja toimien yhteensovittamista. Substanssiopetuksen kehittäminen kielitieteisesti helpottaa myös suomi toisena kielenä -oppijoita.

Osuva ohjaus lisää tulosta ja oppimisen laatua. Kokeilussa oppijoiden kannalta S2-ohjaus ehkäisi keskeyttämiä ja toi onnistumisen kokemuksia. Motivaatio kasvaa, kun ymmärrys opiskeltavasta sisällöstä vahvistuu ja oppimiseen tulee varmuutta. Näin integroitu tuki tuo oppimiseen syvyyttä ja opiskelijat saavat parempia suorituksia. Kun suomen kielen oppiminen on opintopisteytetty, huomioidaan toisena kielenä puhuvan suurempi työmäärä sisältöjen omaksumiseen. Opintopisteillä ja ammattiopintoja tukevilla opinnoilla voidaan taata myös ohjaukseen riittävät resurssit.

Työllistymisen kannalta ongelma on, että kielitaito nähdään liian kapeasti, vaikka menestymiseen vaikuttaa moni muukin tekijä. Suomessa koulutukseen ja työelämään pääsemiseksi vaaditaan yleisesti B2-tasoa tai sitä korkeampaa, lähes syntyperäisen puhujan C1-tasoa, mikä on suurimpia esteitä työllistymiseen. Ulkomailla korkeasti koulutettujen mahdollisuudet oman alan täydennyskoulutukseen ja töihin ovat olleet lähes olemattomat, kun vastassa on melkoinen kielimuuri.

Pelkästään suomen kieleen tuijottamisen sijasta tulisi painottaa kommunikatiivisia eli vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutuksessa onnistuminen ei ole vain S2-puhujan vastuulla. Tärkeään rooliin nousevat sosiolingvistiset ja pragmaattiset taidot ([30] [31]). Korkeasti koulutetuilla nämä ovat oletettavasti jo korkealla tasolla. Viestijän tukena on myös ammattialan kokemus. S2-puhujien viestintätaitojen arviointiin tulisi kehittää omia arviointikehikkoja. Ammatillisen kielitaidon arvioinnin tulisi olla osaamisperusteista ja siinä voisi hyödyntää osaamis- ja osaamistarveprofileja [30]. Kokonaisvaltaisempi kielitaidon arviointi työelämän tai koulutuksen tarpeiden näkökulmasta kaipaa siis kipeästi jatkokehittämistä.

Ammattikorkeakouluissa integroinnin kehittäminen opettajan työn näkökulmasta koetaan tärkeäksi [32]. Sisällön ja kielen integroinnissa S2-opettajan rooli ohjaajana on moninainen, mikä kielen opettajien täydennyskoulutuksessa tulisi huomioida. S2-ohjaaja toimii kielen oppimisen tuen lisäksi ammattialan sisällön tulkkina, kommunikointi- ja viestintätaitojen valmentajana, teknisenä tukena, uraohjaajana, työnhakuun ja työelämään valmentajana sekä verkostojen rakentajana. Immersion-mallissa, jossa suomea toisena kielenä puhuvat opiskelevat äidinkielisten kanssa samoissa ryhmissä, on tärkeää huolehtia kielenopettajien täydennyskoulutuksesta. Suomi toisena ja vieraana kielenä opettajaksi voi pätevöityä 60 op:n opinnoilla.

Oppijan näkökulmasta oman osaamisen tunnistamisen, sanoittamisen ja täydentämisen prosessi on jatkumo koko koulutus- ja työllistymispolun läpi aina työelämään. S2-ohjaajalla voi olla tärkeä rooli siinä, että oppijälähtöisesti osaamisen tunnistamisesta päästään osaamisen sanoittamiseen ja täydentämiseen ja ohjaus kulkee jatkumona opiskelijan polulla. Tärkeänä osana polulla on jatkuva työnhakuun valmentautuminen. Työelämään ulottuvalla ohjauksella päästäisiin sanoittamaan työyhteisön käytänteitä ja samalla tukemaan työyhteisöön sopeutumista, mihin tässä hankkeessa ei vielä päästy.

Kun opetusresursseja vähennetään, lisääntyy opiskelijoiden itsenäisen opiskelun määrä. Siksi henkilökohtaiseen ja tarvelähtöiseen ohjaukseen tulisi varata riittävät resurssit. Oikea-aikaiseen ja ennakoivaan ohjaukseen kannattaa panostaa. Kun ohjaus kohdentuu tarpeen mukaan, säästää se resursseja.

Korkeakouluilla on vastuu tarjota joustavia koulutuspolkuja jo korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille [33]. SIMHE-polun kaltainen joustava täydennyskoulutusmalli edellyttää, että koulutukseen integroitu kielen oppimisen ohjaus on osa korkeakoulun vakiintunutta toimintaa ja siihen on riittävät resurssit. Kun erilaiset toisena kielenä -oppijat sijoittuvat tutkinnonsuorittajien kanssa samoille kursseille, tuloksiin päästään moniammatillisella yhteistyöllä.

Lähteet

1. [Korhonen, I. 2020. Työmarkkinoiden vastaanottavuus on ratkaisevaa maahanmuuttajien työllistymisen kannalta. Kotouttaminen.fi-blogi. Hakupäivä 25.10.2020. <https://kotouttaminen.fi/blogi/-/blogs...>](#)
2. [Taloustutkimus. 2020. Selvitys maahanmuuttajien rekrytoimisesta. Tutkimusraportti, Taloustutkimus Oy. Kotona Suomessa -hanke. Hakupäivä 25.10.2020. <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/40158036/Selvitys%2Bmaahanmuuttajien%2Brekrytoimisesta/471b0885-695a-4c79-bcb3-e122f2b3ca48>](#)
3. [Somers, T. 2017. Content and Language Integrated Learning and the inclusion of immigrant minority language students: A research review. In International Review of Education 63, 495–520. Hakupäivä 25.10.2020. <https://doi.org/10.1007/s11159-017-9651-4>](#)

4. [^]Cenoz, J. 2015. Content-based instruction and content and language integrated learning: the same or different? *Language, Culture and Curriculum* 28 (1), 8–14. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://doi.org/10.1080/07908318.2014.1000922>
5. ^{^ ab}Coyle, D., Hood, P. & Marsh, D. 2010. *Content and language integrated learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. [^]Rajander, T. 2015. Suomen kielen ja viestinnän opetuksen integrointi ammattikorkeakouluissa. Oulun yliopisto. Opinnäytetyö. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201511122125.pdf>
7. [^]Viinikka, S. & Ijäs, T. 2020. Study Group -toiminta tietojenkäsittelyn monimuotoryhmien tuutoroinnissa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 82. Hakupäivä 30.10.2020.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020100578061>
8. [^]Laajala, T. & Guttorm, T. 2013. Study group -opas opettajille. Opiskelijan oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen Oamkissa -hanke. Oulun ammattikorkeakoulu, Oulu. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://www.oamk.fi/amok/emateriaalit/files/5413/8451/0863...>
9. ^{^ abcd}Tervasoff, P. & Kukkohovi, P. 2020. Jalostunut ohjausmalli – työn opinnollistamista korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 87. Hakupäivä 4.11.2020.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020082764509>
10. ^{^ abc}Tervasoff, P. & Kukkohovi, P. 2020. Työn opinnollistamisen malli sosiaalialan lisäkoulutuksessa Oulun ammattikorkeakoulussa. *HAMK Unlimited Journal* 28.10.2020. Hakupäivä 30.10.2020.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020102787904>
11. [^]HAMK. (n.d.). UOMA – uraa ja osaamista korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille. Hakupäivä 1.10.2020.
<https://www.hamk.fi/projektit...>
12. [^]Eskola-Kronqvist, A. 2020. UOMASTA uraa ja osaamista korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille. *HAMK Unlimited Professional* 2.10. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100177657>
13. [^]Hirard, T. & Eskola-Kronqvist, A. (toim.) 2018. Urareitti-hankkeen satoa – Uusia malleja korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kielikoulutukseen, ohjaukseen ja osaamisen tunnistamiseen. Hämeen ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-800-8>
14. [^]Alila, J., Hiitälä, E., Kolu, M. & Mäntysaari, A. 2018. Suomalaisen työelämän osaaja - korkeakouludiplomi. Teoksessa T. Hirard & A. Eskola-Kronqvist (toim.) *Uurareitti-hankkeen satoa – Uusia malleja korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kielikoulutukseen, ohjaukseen ja osaamisen tunnistamiseen*, 69–75. Hämeen ammattikorkeakoulu, Hämeenlinna. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-784-800-8>
15. ^{^ ab}Rajala, S., Takaeilola, M. & Sairanen, R. 2018. Suositukset ammatillisesta suomi toisena kielenä -opetuksesta moduulirakenteisessa sairaanhoitajien täydennyskoulutuksessa. Teoksessa T. Hirard & A. Eskola-Kronqvist (toim.) *Maahanmuuttajien urareitit*. *HAMK Unlimited Journal* 9.5. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus...>
16. [^]Suomenopettajat. 2020. EU-hankkeissa etsitään tukimuotoja kansainvälisten osaajien korkeakoulupolulle. *Suomenopettajat* 3, 22–26. Suomenopettajat ry:n jäsenlehti. Mustasaari: KTMP group Ab Oy.
17. [^]Jäppinen, T., Korpela, E., Takaeilola, M., Juvonen, K., Valo-Vuorela, M., Rantonen, P., Kosonen, K., Vähäkangas, A. & Svanberg, E. 2019. Integroitu opetus tehostaa kielenoppimista. Teoksessa H. Stenberg, T. Hirard, M. Autero & E. Korpela (toim.) *Korkeakouluvalmiuksia maahanmuuttajille – hyvät käytänteet ja suositukset valmentavaan koulutukseen*. *Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja*. *Taito-sarja* 41, 64–71. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Helsinki. Hakupäivä 30.10.2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-176-9>
18. [^]Kolb, D. A. 2015. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Experience based learning systems, Inc., 2nd ed., 1st ed. 1984. New Jersey: Pearson Education, Inc.
19. [^]Johansson, E., Kukkohovi, P. & Mertanen, A. 2020. Suomen kieltä ja sosiaalialaa: UOMA-hankkeessa korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille opetetaan kieltä ja ammattialaa sulavasti yhdessä. *TEMPUS* 5/2020, 24–25.
20. [^]Penttinen, L., Kosonen, T., Annala, J. & Mäkinen, M. 2017. Ohjaus ja opintojen eteneminen. *Eurostudent VI -tutkimuksen artikkelisarja*. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja* 2017:36. *Opetus- ja kulttuuriministeriö*, Helsinki. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-498-6>
21. [^]Anttila, K. 2011. Asiantuntijuuden kehittämisestä. Teoksessa J. Kaisto & J. O. Liimatainen (toim.) 2011. *Asiantuntijaksi kasvun tukeminen korkeakouluissa*. Ajatuksia urasta,

- asiantuntijuudesta ja opiskelun etenemisestä, 18–25. Oulun yliopisto, Ohjaus- ja työelämäpalvelut. Valtti – Valmis tutkinto työelämävalttina -projekti. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514296246.pdf>
22. Anttila, K. 2011. Opiskelijan uraidentiteetistä ja sen kehittämisestä. Teoksessa J. Kaisto & J. O. Liimatainen (toim.) 2011. Asiantuntijaksi kasvun tukeminen korkeakouluissa. Ajatuksia urasta, asiantuntijuudesta ja opiskelun etenemisestä, 5–12. Oulun yliopisto, Ohjaus- ja työelämäpalvelut. Valtti – Valmis tutkinto työelämävalttina -projekti. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789514296246.pdf>
  23. Evnitskaya, N. & Morton, T. 2011. Knowledge construction, meaning-making and interaction in CLIL science classroom communities of practice. *Language and education* 25 (2), 109–127. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://doi.org/10.1080/09500782.2010.547199>
  24. Coyle, D. 2011. ITALIC Research Report. Investigating Student Gains: Content and Language Integrated Learning. New Approaches to Learning. University of Aberdeen. Hakupäivä 25.10.2020.
https://www.abdn.ac.uk/italic/documents/ITALIC_Report_-_Complete_Version.pdf
  25. Wenger, E. 1998. *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*, Cambridge: Cambridge University Press. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511803932>
  26. Opetushallitus. 2020. Taitotasoasteikko vuoden 2003 opetussuunnitelman mukaan. Liite 2, Kielitaidon tasojen kuvausasteikko. Hakupäivä 21.11.2020.
<http://www02.oph.fi/ops/taitotasoasteikko.pdf>
  27. Oulun ammattikorkeakoulu. 2020. SIMHE-polku – Liiketalouden ja tekniikan joustava täydennyskoulutus korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille (5–20 op). Opinto-opas. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto...>
  28. Villa Victor. 2020. Suomen kielen kurssit. Monikulttuurisuuskeskus Villa Victor, Oulun kaupunki. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://www.ouka.fi/oulu/villavictor/suomen-kielen-opetus>
  29. Oulun yliopisto. 2020. Kielen avulla osalliseksi -hanke. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://www.oulu.fi/suomitoisenakielena/node/54997>
  30. CEFR. 2020. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, assessment. Companion Volume. (Updated CEFR 2001). Hakupäivä 19.11.2020.
<https://rm.coe.int...>
  31. Opetushallitus. 2018. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Täydentävä osa ja lisäkuvaimet. Tiivistelmä. Hakupäivä 21.11.2020.
<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents...>
  32. Ahvenainen, T. 2016. Kieltenopettajien hankekokemuskyselyn tulokset. AMK – kielten ja viestinnän asiantuntijatiimi. Hakupäivä 25.10.2020.
<https://kivifoorumi.files.wordpress.com/2016/01...>
  33. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2019. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset III. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:1. Hakupäivä 25.10.2020.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-613-3>

Metatiedot

Nimeke: Joustava suomen kielen ohjaus ja integrointi täydennyskoulutukseen toi hyviä tuloksia

Tekijä: Kukkohovi Pirkko; Peuhkurinen Kaisa

Aihe, asiasanat: ammattikorkeakoulut, integroitu opetus, kielen oppiminen, kieltenopetus, korkea-asteen koulutus, maahanmuuttajat, suomi toisena kielenä, työllistyminen, täydennyskoulutus

Tiivistelmä: SIMHE-polku-ESR-hankkeessa kehitettiin täydennyskoulutusta ja nopeampia työllistymispolkuja ulkomailla korkeasti koulutetuille osajille. Täydennyskoulutuksen rinnalle kehitettiin suomen kielen tukea helpottamaan opintoja ja työnsaantia. Tarve ilmeinen, sillä työllistyminen omaa koulutusta vastaaviin töihin kaatuu usein puutteelliseen kielitaitoon.

Kohderyhmän taustat ja kielitaito ovat moninaiset, joten suomea toisena kielenä eli S2-puhujille kehitettiin tukea tarvelähtöisesti koko koulutuspolun ajan. S2-ohjaus integroitiin täydennyskoulutuksen ja työnhaun yhteyteen. Hakijat saivat henkilökohtaista ja ryhmäohjausta. Lisäksi järjestettiin kielikahviloita ja työhaun ja suomen kielen työpajoja. Kokeiluista syntyi täydennyskoulutukseen integroidun suomen kielen ohjauksen malli ja Työssä Suomessa ja suomea toisena kielenä -moduulit tukemaan osaamisen täydentämistä ja työllistymistä. Myös kielikahvilat opinnollistettiin, jolla S2-puhujan suurempi työ määrä ammattialan sisältöjen oppimiseen otettiin huomioon.

Integroidulla S2-ohjauksella saatiin kokeilussa hyviä tuloksia. Osuvalla ohjauksella oman ammattialan täydentäviä opintoja saattaa suorittaa jo kotoutumiskoulutuksen aikana, mikä luo pohjan nopeuttaa korkeasti koulutettujen työllistymistä omalle alalle. Ohjaus on investointi, jolla saadaan oppimiseen laatua, joten siihen kannattaa panostaa.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2020-12-08

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020111690502>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Kukkohovi, P. & Peuhkurinen, K. 2020. Joustava suomen kielen ohjaus ja integrointi täydennyskoulutukseen toi hyviä tuloksia. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 99. Hakupäivä 7.12.2020. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2020111690502>.